

Vergaderjaar 2005–2006

30 397

Nieuwe regels inzake tuchtrechtspraak ten aanzien van accountants (Wet tuchtrechtspraak accountants)

Nr. 6

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 24 april 2006

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van de vragen en opmerkingen van de fracties van het CDA, de PvdA, de SP en de VVD. Wij constateren dat de reactie van de verschillende fracties op het wetsvoorstel uiteenloopt. Uit de vragen en opmerkingen blijkt de behoefte aan verduidelijking. Wij maken van de gelegenheid gebruik erop te wijzen dat gelijktijdig met deze nota naar aanleiding van het verslag een nota van wijziging wordt uitgebracht. Deze is van technische aard.

De leden van de fractie van het CDA vragen in hoeverre het principe vorm heeft/krijgt voor de verschillende beroepsgroepen, dat afhandeling van klachten primair door de beroepsgroep zelf plaatsvindt en pas wanneer het algemeen belang erbij betrokken is afhandeling plaatsvindt via het publieke tuchtrecht. Daarbij vragen deze leden en de leden van de fractie van de VVD de regering in te gaan op de stelling van accountants met de nieuwe systematiek van het tuchtrecht op achterstand te zijn gezet ten opzichte van andere beroepsgroepen. De leden van de fractie van het CDA achten het gewenst dat het tuchtrecht voor de verschillende beroepsgroepen zoveel mogelijk op elkaar is afgestemd. In dit verband vragen deze leden en de leden van de fractie van de PvdA de regering nader in te gaan op de punten waarop het tuchtrecht afwijkt van dat van andere beroepsgroepen. Daarnaast vragen deze leden of het niet voor de hand ligt een model voor tuchtprocedures te formuleren aan de hand waarvan tuchtrechtprocedures voor verschillende beroepsgroepen kunnen worden geformuleerd.

De vragen van de leden van de fracties van het CDA, PvdA en VVD vormen aanleiding nader stil te staan bij de systematiek van het tucht- en klachtrecht zoals dat in het thans voorliggende wetsvoorstel is opgenomen. Bij de behandeling van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) is voor wat betreft de systematiek van het tuchtrecht de aandacht vooral gericht op accountants. Uit de vragen van de leden van de verschillende fracties komt naar voren dat behoefte bestaat aan het in breder perspectief plaatsen van de nieuwe systematiek van het tuchtrecht. In het navolgende zal worden ingegaan op de aard van het tuchtrecht, de verhouding tot het klachtrecht, zullen de verschillen in het thans bestaande wettelijk geregelde tuchtrecht worden toegelicht, zal worden

ingegaan op de stelling van accountants en zal tot slot worden stilgestaan bij de optie een model voor tuchtprocedures te formuleren.

Het wettelijk geregeld tuchtrecht voor de beoefenaren van de zogenaamde vertrouwensberoepen moet worden onderscheiden van het privaatrechtelijke tuchtrecht, het economisch tuchtrecht (PBO, Landbouw) en het ambtenarentuchtrecht (waaronder het militair tuchtrecht). Bij het privaatrechtelijk verenigingstuchtrecht staan de particuliere belangen van de privaatrechtelijke vereniging als organisatie van een bepaalde, op basis van vrijwilligheid tot stand gekomen groep centraal. Die belangen worden binnen de vereniging beschermd door de leden die daarop inbreuk maken aan (verenigings)tuchtrecht te onderwerpen. De vereniging als belanghebbende en de mogelijk gelaedeerde beschermen met behulp van het tuchtrecht zich zelf. Openbare belangen zijn bij deze tuchtrechtspraak doorgaans niet betrokken.

In het ambtenaren- en economisch tuchtrecht ontbreekt het privaatrechtelijke of het vrijwillige element geheel. Voor zover het daar aanwezig is – bijvoorbeeld in het landbouwtuchtrecht – wordt het gedomineerd door publiekrechtelijke voorschriften die ter bescherming van typisch openbare belangen strekken. Deze vorm van tuchtrecht is een publiekrechtelijk sanctierecht, dat het strafrecht benadert. De voor het privaatrechtelijke verenigingstuchtrecht zo kenmerkende vrijwilligheid van de verhouding tussen de organisaties die het tuchtrecht toepassen en hun leden is hier sterk naar de achtergrond gedrongen. Het wettelijk geregelde tuchtrecht voor de vertrouwensberoepen ligt in menig opzicht tussen het privaatrechtelijk verenigingstuchtrecht en het ambtenaren- en economisch tuchtrecht in. Het openbaar belang komt bij een goede uitoefening van deze beroepen onder meer tot uiting in de publiekrechtelijke regelgeving voor de toelating daartoe. Deze beoogt te waarborgen dat de beoefenaren van deze vertrouwensberoepen tenminste voldoen aan geobjectiverde minimumstandaarden van kennis en deskundigheid. Voor de uitoefening van het beroep zelf schieten in het algemeen de geldende strafrechtelijke voorschriften te kort. Deze houden vooral negatieve gedragsverplichtingen, in de vorm van verboden, in die in het algemeen voor alle rechtsgenoten gelden. Criteria voor een goede, aan de eisen van het openbaar belang beantwoordende beroepsbeoefening kan men aan het gewone strafrecht niet ontleen. Indien een beroepsbeoefenaar echter een strafbaar feit begaat, staat de weg naar de strafrechter open. Los hiervan kan het begane strafbare feit tuchtrechtelijk verwijtbare elementen bevatten. In dat geval kan ook de tuchtrechtelijke procedure worden gevolgd.

Nu het strafrecht en het privaatrechtelijke- en economisch tuchtrecht geen criteria bevatten voor een goede, aan de eisen van het openbaar belang beantwoordende beroepsuitoefening is de wetgever overgegaan tot een wettelijke regeling van het tuchtrecht voor de vertrouwensberoepen. Dit publiekrechtelijk geregelde tuchtrecht mag, anders dan de beroepsbeoefenaren van de vrije beroepen wel eens lijken te veronderstellen, niet worden beschouwd als een recht of (status verhogende) verworvenheid voor de beroepsgroep als zodanig. Het tuchtrecht voor de vertrouwensberoepen kan in de verhouding tussen de onderlinge beroepsgegoten en hun cliënten ook niet de plaats innemen van het privaatrecht. Indien de beoefenaar van een vrij beroep in zijn verplichtingen tegenover de cliënt tekortschiet, schaadt hij de particuliere (rechts)belangen van de laatstgenoemde. Daarnaast schaadt hij mogelijk het publieke belang. Dat laatste belang staat in het publiekrechtelijk geregelde tuchtrecht centraal; in de tuchtprocedure dient het optreden van de beroepsbeoefenaar aan dat belang getoetst te worden. Hierbij zij opgemerkt dat het tuchtrecht soms expliciet en impliciet vormen van toezicht bevat.

Het tuchtrecht heeft als doelstelling het vertrouwen, dat in het maatschappelijk verkeer in het optreden van de beroepsgroep wordt gesteld, te versterken en te borgen. Het is in dit verband wel van belang dat het tuchtrecht deze rol ook kan hebben. In dat kader is het van belang dat het tuchtrecht niet gebruikt wordt voor de handhaving van interne groepsregels of afspraken en evenmin voor werkzaamheden waarvoor de beroepsbeoefenaar geen wettelijk monopolie heeft gekregen. Ook moet het tuchtrecht niet worden benut als een rechtsgang waarin wordt geoordeeld over de privaatrechtelijke verhoudingen tussen de beroepsbeoefenaren en hun cliënten.

Deze algemene uitgangspunten, in het licht waarvan de door de verschillende fracties gestelde vragen zijn beantwoord, hebben tot gevolg hebben dat van beroepsgroep tot beroepsgroep andere accenten worden gelegd. De verschillende beroepsgroepen hebben bepaalde kenmerken die hiertoe nopen. Zo dient bij de advocatuur in het bijzonder te worden gelet op de onafhankelijkheid van de rechtshulpverlener tegenover de regulerende controlerende overheid. Bij het notariaat dient te worden gelet op het gegeven dat de notaris een openbaar ambt bekleedt en als enige de bevoegdheid heeft tot het opstellen van een authentieke akte die in het maatschappelijk verkeer een bepaalde bewijskracht heeft. Bij het notariaat speelt voorts dat het toezicht verweven is met het tuchtrecht. Bij de medici speelt in het kader van de bescherming van de volksgezondheid een rol die ook terugkeert bij de inrichting van het medisch tuchtrecht.

Bij het opnieuw inrichten van het tuchtrecht voor een bepaalde beroepsgroep is het van belang de verschillende accenten die een rol spelen te herkennen en hierbij qua systematiek aan te sluiten. Bij het doorlichten van de bestaande regelgeving en de werkzaamheden van accountants is ons gebleken dat op dit moment tal van zaken aan de tuchtrechter worden voorgelegd. Het betreft ook zaken waarbij geen directe band bestaat met het terrein waarvoor de accountant een wettelijke bevoegdheid – die gepaard gaat met wettelijke exclusiviteit – heeft verkregen. Een soortgelijke ontwikkeling constateren wij ook bij andere beroepsbeoefenaren. Steeds meer gaan beroepsbeoefenaren werkzaamheden uitvoeren die geen deel uitmaken van het takenpakket dat de kern van hun beroep vormt. Het betreft hierbij activiteiten die los staan van de wettelijke taak of het wettelijk monopolie en die ook door tal van andere beroepsbeoefenaren verricht worden. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan het verzorgen van de boekhouding, het geven van belastingadviezen en het geven van automatiseringsadviezen. Een ander accent waar bij het inrichten van het tuchtrecht voor accountants rekening mee gehouden is betreft de introductie van publiek onafhankelijk toezicht in de Wta. Het aspect van het toezicht maakt geen deel meer uit van het tuchtrecht.

Bij het opnieuw inrichten voor het tuchtrecht van accountants hebben wij de systematiek van het procesrecht gevolgd van de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie 2004. Dit daar deze wet geheel is aangepast aan de laatste ontwikkelingen op het terrein van het tuchtprocesrecht. Verder hebben wij de inrichting van de Wta gevolgd waarbij verschillende domeinen worden onderscheiden waarbinnen accountants diensten verlenen. Deze domeinen gaan van wettelijke taken van accountants (de wettelijke controles) naar werkzaamheden die accountants naast vele andere beroepsbeoefenaren verrichten. In de Wta is vastgelegd dat klachten met betrekking tot het zogenoemde domein A dat ziet op werkzaamheden gericht op het verrichten van wettelijke controles door accountantsorganisaties en het verstrekken van accountantsverklaringen door externe accountants direct aan de tuchtrechter kunnen worden voorgelegd. Ditzelfde geldt voor klachten met betrekking tot werkzaamheden

in domein B (andere wettelijke taken) en domein C (beoordelingsverklaringen en vrijwillige controles).

Deze tuchtrechter is op grond van de Wta geïncorporeerd bij de rechtbank Zwolle-Lelystad en wordt aangeduid als de Accountantskamer.

Voor werkzaamheden van accountants die niet samenhangen met de uitoefening van de publieke taak van de accountant ligt tuchtrecht niet direct voor de hand aangezien in eerste instantie geen openbaar belang in het geding is dat wordt geschonden of beschermd. Dit wordt anders indien blijkt dat de wijze waarop de andere werkzaamheden worden uitgevoerd effect heeft of kan hebben op het vertrouwen dat in het maatschappelijk verkeer in de beroepsgroep wordt gesteld. Voor die zaken waarbij in eerste instantie geen openbaar belang in het geding is kan ten aanzien van accountants op grond van het wetsvoorstel een klacht worden ingediend bij de klachtencommissie. Het klachtrecht is een effectieve methode gebleken om op laagdrempelige en informele wijze genoegdoening te verkrijgen. Ook voor het klachtrecht geldt dat het niet de methode is om strafrechtelijke of civielrechtelijke klachten te beslechten. In de klachtencommissie hebben naast de voorzitter twee leden zitting die deskundig zijn ten aanzien van de werkzaamheden van Accountants-Administratieconsulenten en registeraccountants. De klachtencommissie zal worden geleid door een onafhankelijk voorzitter die jurist is. Via de klachtencommissie wordt een effectief medium geboden waarbinnen klachten jegens accountants op deskundige wijze behandeld worden. In het geval bij de behandeling van een klacht bij de klachtencommissie blijkt dat sprake is van een optreden van een accountant waarmee deze afbreuk doet aan het vertrouwen dat in het maatschappelijk verkeer in de beroepsgroep van accountants gesteld wordt, biedt het wetsvoorstel de mogelijkheid dat de zaak na behandeling door de klachtencommissie wordt voorgelegd aan de Accountantskamer. In de Memorie van Toelichting staat beschreven dat dit voorleggen enkel mogelijk is in het geval de klachtencommissie de klacht gegrond heeft verklaard. Conform de tekst van het wetsvoorstel merken wij op dat dit voorleggen ook mogelijk is in het geval de klachtencommissie de klacht ongegrond verklaard.

Bij nota van wijziging hebben wij de NOvAA en het NIVRA de mogelijkheid geboden de klachtencommissie aan te wijzen als instantie die geschillen over declaraties kan behandelen. Op deze wijze kunnen de NOvAA en het NIVRA ervoor kiezen het aantal instanties dat zich met de behandeling van klachten en geschillen bezig houdt te beperken. Bij de benoeming van de leden van de klachtencommissie kunnen de NOvAA en het NIVRA rekening houden met deze optie door ook personen voor te dragen die expertise hebben op dit vlak. Deze personen kunnen dezelfde personen zijn als degenen die nu reeds zitting hebben in de klachtencommissies. Op deze wijze kan optimaal gebruik worden gemaakt van de bestaande kennis. De onafhankelijkheid en het gezag van de klachtencommissie zijn in belangrijke mate afhankelijk van de te benoemen voorzitter en leden. De voordracht daartoe geschiedt door de voorzitters van de NOvAA en het NIVRA die bij uitstek in staat zijn te beoordelen wie binnen het werkkterrein als zodanig kunnen worden aangemerkt. Teneinde de onafhankelijkheid te waarborgen is als laatste toets de toestemming van de minister van Financiën geregeld.

De klachtencommissie beschikt niet over de bevoegdheid sancties op te leggen. Een dergelijke bevoegdheid past ook niet bij de klachtencommissie. Zoals gezegd biedt het klachtrecht een laagdrempelige informele voorziening waarbij het gaat om genoegdoening en niet om de sanctietoevoeging. Het oordeel van een klachtencommissie, zonder dat daar rechtsgevolgen aan zijn verbonden, blijkt in de meeste gevallen een effectief middel te zijn. Indien van het handelen van een accountant een uitstralende werking uitgaat naar de beroepsgroep waarvan gesteld kan

worden dat het aanzien van de beroepsgroep in het maatschappelijk verkeer geschaad wordt, is een doorverwijzing naar de Accountantskamer mogelijk. Het opleggen van sancties is voorbehouden aan de Accountantskamer waarbij na het opleggen van een sanctie ook hoger beroep openstaat op het College van beroep voor het bedrijfsleven. Los hiervan zal een accountant die een klacht gegrond verklaard ziet worden door deskundigen die de klachtencommissie vormen een dergelijk oordeel zonder enige twijfel als een correctie ervaren. Ook andere instanties die naast klachtencommissies klachten behandelen, als bijvoorbeeld de Nationale Ombudsman, kennen geen vorm van hoger beroep

De leden van de fracties van het CDA en de VVD refereren aan de gedachte die onder accountants kennelijk leeft als zouden accountants met de nieuwe systematiek van tuchtrechtspraak op achterstand worden gezet ten opzichte van andere beroepsbeoefenaren. Deze gedachte delen wij niet. Zoals in het voorgaande is weergegeven past bij een herziening van het tuchtrecht voor een bepaalde beroepsgroep een beschouwing omtrent de specifieke accenten waarbij bij die beroepsgroep rekening dient te worden gehouden. Bij deze accenten hebben wij en bij de behandeling van de Wta ook beide kamers der Staten-Generaal uitgebreid stilgestaan. Met het in de Wta en het huidige wetsvoorstel opgenomen systeem wordt een op de beroepsgroep toegesneden model voor tuchtrecht neergezet. Een model dat is ingericht op een effectieve afdoening van alle werkzaamheden waarmee accountants zich bezig houden. Een model ook dat recht doet aan de in de Wta gemaakte keuzes. De accountants die verwijzen naar andere beroepsgroepen lijken het tuchtrecht voor andere beroepsbeoefenaren als een gegeven te zien. Opgemerkt zij dat ook dit tuchtrecht aan ontwikkelingen onderhevig is. Voor het notariaat kan in dit verband worden gewezen op de aanbevelingen in het rapport van de Commissie Hammerstein. Voor advocatuur en gerechtsdeurwaarders lopen onderzoeken of staan zij op het punt om van start te gaan.

Wij delen de gedachte van de leden van de CDA-fractie dat het wenselijk is dat de systemen van tuchtrechtspraak voor de verschillende beroepsgroepen zoveel als mogelijk op elkaar zijn afgestemd. Zoals wij in het nader rapport naar aanleiding van het advies van de Raad van State hebben geschreven is het tuchtrecht voor de verschillende beroepsgroepen nu niet eenduidig. Als redenen hiervoor kunnen worden aangevoerd dat deze wetten op verschillende tijdstippen tot stand zijn gekomen en dat hierbij diverse departementen zijn betrokken. Deze wetten vertonen op hoofdlijnen bijvoorbeeld voor wat betreft de rechtsgang sterke overeenkomsten. Wanneer meer op detailniveau wordt gekeken bevatten de wetten echter ook verschillen. Verschillen die voortvloeien uit de diverse accenten die bij deze wetten zijn gelegd. Een voorbeeld van deze verschillen betreft het toezicht en het tuchtrecht dat bij het notariaat en gerechtsdeurwaarders verweven is en dat bij de accountants apart geregeld is.

Als gesteld zijn wij ook voorstander van een eenduidige visie op de inrichting van tuchtprocedures. De leden van de fractie van het CDA stellen in dit verband voor te komen tot een model wat leidend zal zijn bij de inrichting van toekomstige procedures. Het is juist dat een dergelijk model thans niet bestaat en zoals uit het voorgaande blijkt zal een eenvormige blauwdruk ook niet te formuleren zijn. Het openbaar belang dat met de beroepsuitoefening gemoeid is en de vraag of het tuchtrecht mede het toezicht zal dienen zijn bijvoorbeeld aspecten die toch op maat gesneden oplossingen vragen. Daarnaast is het zo dat er tal van onderwerpen zijn waar meer dan nu uniformering mogelijk is.

In dit verband kunnen wij melden dat in het kader van het project bruikbare rechtsorde een interdepartementale werkgroep is ingesteld. Deze werkgroep staat onder voorzitterschap van Prof. N. J.H. Huls hoogleraar rechtssociologie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en de Universiteit Leiden. De werkgroep heeft als opdracht meegekregen een kader voor tuchtrechtelijke procedures te introduceren.

De leden van de fractie van het CDA vragen de regering in te gaan op de wijze waarop de onafhankelijkheid van de klachtencommissie gewaarborgd is. Daarbij vragen deze leden met de leden van de fracties van de VVD en SP waarom de klachtencommissie geen sancties kan opleggen en waarom niet wordt voorzien in een beroepsmogelijkheid tegen de uitspraken van de klachtencommissie. De leden van de fractie van de SP vragen welke voorwaarden gesteld worden aan de voorzitter van de klachtencommissie. De leden van de SP-fractie vragen waarom de klachtencommissie als een klacht gegrond is verklaard een klacht niet direct kan doorzenden aan de Accountantskamer. Tot slot vragen de leden van de fractie van het CDA de regering in te gaan op de afwijking van de klachtenregeling van de Awb die geen gezamenlijke klachtencommissie kent.

In het voorgaande is reeds stilgestaan bij de klachtencommissie. In aanvulling op hetgeen daar is gesteld zullen wij nader op de bovenstaande vragen ingaan. De onafhankelijkheid van de klachtencommissie is op diverse wijzen gewaarborgd. Een belangrijke waarborg voor de onafhankelijkheid wordt gevormd door de invulling van de functie van de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitters. In het wetsvoorstel is bepaald dat deze personen onafhankelijk dienen te zijn en dat zij daarnaast jurist zijn. Bij de vraag van de leden van de fractie van de SP inzake de deskundigheid van de voorzitter van de klachtencommissie is het de vraag op welke deskundigheid deze leden doelen. In geval het betreft deskundigheid op het terrein van juridische procedures en het kunnen omgaan met klagers en beklagden luidt het antwoord op deze vraag bevestigend. Over specifieke deskundigheid op het terrein van accountants hoeft de voorzitter niet te beschikken. Indien dit zo is zal dit een meerwaarde kunnen vormen. Een voorwaarde voor benoeming vormt dit echter niet. Immers deze specifieke deskundigheid wordt ingebracht door de deskundige leden.

De benoeming van de voorzitter, de plaatsvervangende voorzitters en de deskundige leden geschiedt op voordracht van het bestuur van de NOvAA en het NIVRA door de ledenvergadering van de beide beroepsorganisaties. Op deze wijze wordt de deskundigheid van beide beroepsorganisaties bij het vinden van geschikte personen benut en wordt aangesloten bij de publiekrechtelijke taak die deze organisaties hebben. Ter borging van de onafhankelijkheid van de klachtencommissie heeft de Minister van Financiën het recht van goedkeuring voor wat betreft de benoeming van de voorzitter en de plaatsvervangende voorzitters. De Minister van Financiën kan goedkeuring aan de benoeming onthouden indien hij tot het oordeel komt dat een kandidaat die wordt voorgedragen voor de functie van voorzitter of plaatsvervangend voorzitter niet onafhankelijk is. In het wetsvoorstel is een dergelijke goedkeuringsbepaling ook opgenomen inzake de verordening die de NOvAA en het NIVRA opstellen met betrekking tot de regels en de werkwijze van de klachtencommissie. Bij de goedkeuring van deze verordening zal het aspect van de borging van de onafhankelijkheid ook een rol spelen. Tot slot bevat het wetsvoorstel een bepaling die strekt tot het vervangen van een lid van de klachtencommissie wanneer de klacht gericht is op het handelen van dit lid. Tot slot zij opgemerkt dat het wetsvoorstel waarborgen bevat voor de onafhankelijkheid van de klachtencommissie, maar dat de klachtencommissie

in de praktijk een belangrijke taak heeft die onafhankelijkheid ook naar buiten te bewaken. Deze rol zal afhankelijk zijn van de personen die deel zullen uitmaken van de klachtencommissie. Via de hiervoor genoemde mechanismen zijn wij van oordeel dat de onafhankelijkheid van de klachtencommissie voldoende is gewaarborgd.

De klachtencommissie legt geen punitieve sancties op. Kenmerkend voor klachtenprocedures is dat zij niet leiden tot een rechtens bindende uitspraak of het opleggen van sancties. Essentie van een klachtenregeling is het voorzien in een laagdrempelige snelle informele procedurele voorziening om een klacht te kunnen voorleggen in geval van een geschil over een bedrijf of instelling. Uit ervaring blijkt dat een goede klachtbehandeling bijdraagt aan een betere relatie met de cliënt en aan de kwaliteit van de dienstverlening. Het kunnen opleggen van sancties is voorbehouden aan de Accountantskamer. Dat betekent niet dat de klachtencommissie een tandenloze leeuw is. In de klachtencommissie zullen personen zitting hebben die op grond van hun ervaring en uitstraling naar de klager en beklagde een gezaghebbend oordeel kunnen vellen. Voor een accountant zal een veroordeling door een gezaghebbende klachtencommissie als een terechtwijzing worden ervaren temeer nu het oordeel van de klachtencommissie wordt gepubliceerd. Daarbij komt dat de klachtencommissie de bevoegdheid heeft de aanbeveling te doen dat een zaak zich leent voor doorzending naar de Accountantskamer. Voor de nodige klagers zal het indienen van een klacht tegen een accountant de opmaat zijn voor het starten van een procedure bij de civiele rechter. Dit in verband met de wens tot het verkrijgen van schadevergoeding. Zowel bij een procedure bij de civiele rechter als bij een procedure ten overstaan van de Accountantskamer zal het oordeel van een gezaghebbende klachtencommissie meewegen in het uiteindelijke oordeel.

Zoals de leden van de fracties van het CDA, VVD en SP stellen staat tegen uitspraken van de klachtencommissie voor klagers geen hoger beroep open. In veel gevallen zal de klachtencommissie echter niet de eerste instantie zijn die een klacht behandelt. Veel klachten zullen in eerste instantie reeds worden neergelegd bij de kantoren waar de betrokken accountants werkzaam zijn. Voor de accountantsorganisaties die wettelijke controles verrichten bij de zogenoemde organisaties van openbaar belang is het verplicht een interne klachtenregeling te hebben. Via deze interne klachtenregelingen kunnen de betrokken accountantskantoren hun verantwoordelijkheid voor een goede afhandeling van klachten van cliënten waarborgen. Dit past in een opzet en systeem waarin de accountantsorganisaties een grotere rol krijgen toebedeeld bij de kwaliteitsborging van de accountantsfunctie. Het sluit ook naadloos aan bij de functie van interne klachtenregelingen: het effectief, snel afdoen van geschillen en meningsverschillen tussen twee direct betrokken partijen in een dienstverleningsrelatie. Een interne klachtenregeling kan ook betrekking hebben op klachten die vervolgens aan de Accountantskamer kunnen worden voorgelegd. Voor klachten die niet direct aan de Accountantskamer kunnen worden voorgelegd staat de gang naar de in dit wetsvoorstel geregelde klachtencommissie open. In deze gevallen fungeert de bij wet geregelde klachtencommissie als tweede aanleg. Wij gaan er vanuit dat in een groot aantal gevallen in eerste instantie bij de kantoren zelf geklaagd zal worden. Dit past ook in de feitelijke verhoudingen waarin het merendeel van de klachten gewoonweg betrekking heeft op de dienstverlening en verder weg staat van de publieke functie van de accountant. In dat verband achten wij de mogelijkheid van hoger beroep inzake uitspraken van de klachtencommissie niet opportuun. Nogmaals zij opgemerkt dat de voorzitters van het NIVRA en de NOvAA een zaak voor de Accountantskamer kunnen brengen indien zij van oordeel zijn dat een accountant jegens wie de klachtencommissie een klacht ongegrond heeft

verklaard, iets gedaan heeft wat afbreuk doet aan het vertrouwen dat in het maatschappelijk verkeer in accountants wordt gesteld.

De klachtencommissie kan de aanbeveling doen dat een klacht zich leent voor doorzending aan de Accountantskamer. Wij hebben ervoor gekozen dat de klachtencommissie deze aanbeveling doet aan de voorzitter van de beroepsorganisatie. Op deze wijze houdt de beroepsorganisatie zicht op de tegen de accountants ingediende klachten. De voorzitter van de beroepsorganisatie kan besluiten de zaak aan de Accountantskamer voor te leggen. Het is ook ons idee dat indien de klachtencommissie de aanbeveling doet dat een zaak zich leent voor doorzending de voorzitter van de beroepsorganisatie deze aanbeveling doorgaans zal volgen. Verplicht is dit echter niet. Er kunnen zich omstandigheden voordoen waardoor het doorzenden van de klacht niet meer opportuun wordt geacht. Via de bevoegdheid de zaak voor te leggen aan de Accountantskamer geeft de voorzitter van accountantsorganisatie invulling aan de publiekrechtelijke taak ten aanzien van de kwaliteit van accountants.

Het klachtrecht zoals dat is opgenomen in het thans voorliggende wetsvoorstel volgt op hoofdlijnen het klachtrecht zoals dat is opgenomen in de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De Algemene wet bestuursrecht is niet rechtstreeks van toepassing. In deze zin bestaat derhalve ook geen gehoudenheid tot het volgen van de vorm van de klachtencommissie zoals opgenomen in de Awb.

De leden van de fractie van het CDA vragen een reden waarom in dit wetsvoorstel bij de tuchtrechter een griffierecht verschuldigd is nu dit bij andere tuchtprocedures niet het geval is. Voorts vragen deze leden wat de reden is dat het NIVRA, de NOvAA en de Autoriteit Financiële Markten geen griffierecht hoeven te betalen.

Voor personen die overwegen een klacht in te dienen bij de Accountantskamer vormt het heffen van een griffierecht een prikkel om een zorgvuldige afweging te maken. In de praktijk blijkt dat klagers zonder een dergelijke prikkel eerder geneigd zijn hun klacht aan de (tucht)rechter voor te leggen. Via het heffen van een griffierecht ondervinden zij een financiële prikkel de afweging te maken of het geschil de inschakeling van een rechter wel waard is en of zij het geschil wellicht niet op een andere passende wijze kunnen oplossen. Interne klachtenregelingen bij accountantskantoren kunnen bijvoorbeeld in veel gevallen een goede waarborg vormen voor een oplossing van een geschil. Wij vinden het van belang dat klagers worden gestimuleerd dergelijke mogelijkheden tot het oplossen van geschillen te benutten. Op deze wijze wordt voorkomen dat zij in alle gevallen direct een beroep doen op de tuchtrechter. Naast het zijn van een prikkel vormt het griffierecht een bijdrage in de kosten van de procedure. De tuchtrechtspraak voor accountants wordt via publieke middelen gefinancierd. In dit verband is het redelijk van de klager een bijdrage te vragen. Het wetsvoorstel kent in dit verband wel de voorziening om het griffierecht aan klager te vergoeden. In het geval een accountant, jegens wie een klacht is ingediend, na het indienen van een klacht bij de Accountantskamer tegemoet komt aan de inhoud van de klacht, is hij gehouden het griffierecht aan de klager te vergoeden. Ook in het geval de klacht uiteindelijk gegrond blijkt te zijn dient de betrokken accountant het griffierecht aan de klager te vergoeden. De Accountantskamer neemt dit punt mee in de uitspraak. De noodzaak de NOvAA, het NIVRA en de AFM een prikkel te laten ondervinden bij het maken van een afweging of een zaak aan de tuchtrechter zal worden voorgelegd voelen wij niet. Deze beroepsorganisaties en de AFM zijn publieke organisaties. Van hen kan zondermeer worden verwacht dat zij eerst een klacht indienen bij de tuchtrechter na een zorgvuldige afweging te hebben gemaakt. Doorgaans zal

het ernstiger gevallen betreffen waar de stand van het beroep in het geding is. In dit verband hebben wij besloten deze beroepsorganisaties en de AFM vrij te stellen van het verschuldigd zijn van een griffierecht voor de Accountantskamer. Overigens zij opgemerkt dat het griffierecht nieuw is voor wat betreft het tuchtrecht, maar binnen het klachtrecht reeds bestaat. Bij klachtenprocedures die worden gevoerd bij de klachtencommissies die zijn aangesloten bij de Stichting Geschillencommissies voor Consumentenzaken is een klachtrecht verschuldigd. Als voorbeeld kan de geschillencommissie reizen worden genomen waar het klachtrecht uiteenloopt van € 35 tot € 60,-.

De leden van de fractie van het CDA vroegen op welke wijze voorzien is in rechtsbescherming tegen de maatregel van tijdelijke doorhaling.

Met de leden van de fractie van het CDA achten wij het gepast te voorzien in rechtsbescherming tegen de maatregel van tijdelijke doorhaling. Via de nota van wijziging zal worden voorzien in de mogelijkheid tegen deze maatregel beroep in te stellen bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

De leden van de fracties van het CDA, de PvdA en VVD vragen de regering in te willen gaan op de technische opmerkingen zoals de NOvAA en de NIVRA deze hebben gemaakt. In dit verband vragen de leden van de fractie van de PvdA het wetsvoorstel aan te passen.

In verband met de vernummering van de Wta en in verband met het herstel van enkele omissies in het thans voorliggende wetsvoorstel waren wij voornemens een nota van wijziging uit te brengen. Een flink aantal van de in deze nota van wijziging voorgenomen aanpassingen vinden wij ook terug in de opsomming van technische wijzigingen van de NOvAA en het NIVRA. Naar aanleiding van de technische opmerkingen die de beide beroepsorganisaties hebben gemaakt, is meermalen constructief overleg gevoerd. Tijdens dit overleg zijn de voorstellen besproken. Voor zover de opmerkingen technisch van aard zijn en zich voor overnemen lenen, zijn deze meegenomen in de nota van wijziging die tegelijk met deze nota naar aanleiding van het verslag wordt uitgebracht. In de toelichting bij de nota van wijziging wordt inhoudelijk op de gemaakte opmerkingen ingegaan.

De leden van de fractie van de PvdA geven aan met verwondering te hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel tuchtrechtspraak accountants. Zij wijzen er in dit verband op dat tijdens de behandeling van de Wet toezicht accountantsorganisaties de suggestie is gewekt dat voor het klachtrecht in het private domein van accountants een klachtenregeling zou worden gemaakt, waarin tegelijk het klachtrecht in enkele andere vrije beroepen wettelijk zou worden verankerd. Deze leden vragen waarom in het wetsvoorstel thans alleen wordt ingegaan op het klachtrecht voor accountants.

Naar aanleiding van de vraag van de leden van de fractie van de PvdA hebben wij het gewisselde tijdens de behandeling van de Wta naast de eerdere mededelingen in de toelichting en de nota naar aanleiding van het verslag bij de Wta gelegd. Met de leden van de fractie van de PvdA constateren wij dat tijdens de behandeling van de Wta in de Tweede Kamer is opgemerkt dat de klachtenregeling ook zal zien op activiteiten van andere beroepsbeoefenaren. De leden van de fractie van de PvdA constateerden dat de thans voorliggende klachtenregeling enkel ziet op accountants. De bedoelde kernboodschap van de opmerking in de Tweede Kamer is dat de klachtenregeling betrekking heeft op accountants doch hiermee niet wordt uitgesloten dat het model van de klachtenregeling ook

toepassing kan vinden voor andere beroepsgroepen. De thans voorliggende klachtenregeling vormt ook een van de onderwerpen die aan de orde komen binnen de werkgroep die zich in het kader van het project bruikbare rechtsorde met het ontwikkelen van een beleidskader voor tuchtrecht in Nederland bezig houdt.

De leden van de fractie van de PvdA vragen of de regering aan kan geven op welke wijze het klacht- c.q. het tuchtrecht is geregeld voor zover het de private activiteiten betreft van vrije beroepsbeoefenaren van vrije beroepen waarbij sprake is van uitvoering van publiekrechtelijke wettelijk verankerde taken als private taken. Deze leden denken aan notarissen, deurwaarders, advocaten, curatoren en belastingadviseurs.

Voor de notarissen, deurwaarders, advocaten, curatoren en belastingadviseurs is het klacht- en het tuchtrecht ten aanzien van de private taken op verschillende wijzen geregeld. Opgemerkt zij dat ten aanzien van notarissen, deurwaarders en advocaten evaluatieonderzoeken lopen, of het zijn afgerond en dat deze onderzoeken aanleiding kunnen vormen tot wijzigingen. In het navolgende wordt per beroepsgroep ingegaan op de wijze waarop het klacht- en het tuchtrecht zijn vormgegeven.

Voor advocaten is het tuchtrecht in de Advocatenwet geregeld. Anders dan bijvoorbeeld notarissen en accountants verrichten advocaten geen publiekrechtelijke taak. Hieruit volgt dat bij het tuchtrecht voor advocaten geen onderscheid wordt gemaakt tussen privaatrechtelijke- en publiekrechtelijke werkzaamheden. De advocatuur maakt voor de behandeling van geschillen gebruik van de procedures van de Stichting Geschillencommissies voor Consumentenzaken. Ten aanzien van de advocatuur wordt op dit moment een onderzoek verricht naar de positie van de advocaat waarbij ook het tuchtrecht aan de orde komt. De commissie die hiernaar onderzoek doet staat onder voorzitterschap van de heer Van Wijmen. Bij de advocatuur vervult de deken een bemiddelende rol bij het behandelen van klachten. De deken is de klager behulpzaam bij het opstellen van de klacht en beziet of bemiddeling mogelijk is. De deken is op deze wijze verantwoordelijk voor het verfijnen en oplossen van een fors aantal zaken die anders aan de tuchtrechter zouden zijn voorgelegd. In zekere zin valt de rol van de deken te vergelijken met die van de klachtencommissie voor accountants waarbij het ook onze verwachting zal zijn dat deze in een aantal gevallen kan bijdragen aan een minnelijke oplossing voor partijen en verder zaken afdoet die anders aan de tuchtrechter zouden zijn voorgelegd. Voor de zaken die via de klachtencommissie worden doorgezonden naar de Accountantskamer zal de behandeling, evenals bij de deken het geval is, hebben bijgedragen aan de verduidelijking van de klacht.

Een groot aantal belastingadviseurs is aangesloten bij de Nederlandse federatie van Belastingadviseurs. Deze organisatie kent voor de leden een vorm van verenigingstuchtrecht met daarnaast een zogenaamde geschillencommissie. Daarnaast is een groot aantal belastingadviseurs aangesloten bij het Nederlands College van belastingadviseurs. Dit college kent eveneens een vorm van verenigingstuchtrecht.

Ten aanzien van curatoren kan voor wat betreft klachten onderscheid worden gemaakt tussen klachten kenbaar gemaakt bij (het kantoor van) de curator zelf, klachten in het kader van het (advocaten)tuchtrecht en klachten die kenbaar worden gemaakt bij de rechter-commissaris. Opgemerkt zij dat veel curatoren in het algemeen ook advocaat zijn en in die hoedanigheid onderworpen aan het (advocaten) tuchtrecht. Voor zover de curatoren advocaat zijn vallen zij ook onder het bereik van de klachtenregeling van de NOvAA.

De gerechtsdeurwaarders kennen een regeling voor tuchtrecht in de Gerechtsdeurwaarderswet. Voor wat betreft deze regeling wordt geen onderscheid gemaakt tussen uitvoering van private en publiekrechtelijke taken. Voor klachten is het de regel dat klagers in eerste instantie worden verwezen naar het desbetreffende deurwaarderskantoor dat de klacht behandelt. Indien men niet tot een passende oplossing komt, kan de klager een klacht indienen bij de tuchtrechter. De Gerechtsdeurwaarderswet zal binnenkort worden geëvalueerd. Het tuchtrecht maakt onderdeel uit van de evaluatie.

Auditors kennen verenigingstuchtrecht. Een voorbeeld hiervan betreft het Instituut van Internal Auditors Nederland dat een dergelijke vorm van verenigingstuchtrecht kent.

Zoals eerder is opgemerkt zal de inrichting van het klacht- en tuchtrecht aan de orde komen bij de ontwikkeling van het beleidskader voor tuchtrecht waar de werkgroep tuchtrecht in het kader van de het project bruikbare rechtsorde zich mee bezig houdt.

De leden van de fractie van de PvdA zien in de reactie van de regering een miskennis van de kritiek van de Raad van State en vragen de regering alsnog op die kritiek in te gaan en zonedig een aangepast wetsvoorstel in te dienen.

In zijn advies lijkt de Raad van State (de Raad) er vanuit te gaan dat er ten aanzien van het tuchtrecht een uniforme regeling van het tuchtrecht bestaat. De Raad vraagt in zijn advies waarom deze systematiek niet ook voor accountants gevolgd wordt. De systematiek die de Raad vermeent te zien is echter niet aanwezig. De verschillende wetten waarin het tuchtrecht geregeld is, verschillen op onderdelen van elkaar. Deze verschillen zijn te verklaren vanuit de inrichting van de verschillende wetten. Zo zijn bij notarissen en deurwaarders bijvoorbeeld het tuchtrecht en toezicht met elkaar verbonden. Bij accountants zijn toezicht en tuchtrecht van elkaar gescheiden, dus enkel al vanwege dit aspect verschilt de onderlinge systematiek. De Raad gaat in zijn advies voorbij aan het feit dat voor wat betreft het procesrecht wel een afstemming heeft plaatsgevonden, namelijk met de meest recente wetgeving op het terrein van het tuchtrecht; de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie 2004. Een wet die voor wat betreft de inrichting van het tuchtrecht ook verschillen vertoont met de wetgeving inzake advocaten, notarissen en medici.

De kritiek van de Raad spits zich verder toe op de vraag of de Accountantskamer zich bezig zou moeten houden met alle werkzaamheden van accountants die bepalend zijn voor het publiek vertrouwen in de beroepsgroep. In dat verband adviseert de Raad het werkkerrein van de klachtencommissie te beperken en zo in te richten dat overlappingen voorkomen worden. De Raad heeft geadviseerd het wetsvoorstel op deze punten opnieuw te overwegen. Naar aanleiding van het advies van de Raad hebben wij het wetsvoorstel opnieuw in overweging genomen. Dit heeft ertoe geleid dat het wetsvoorstel is aangepast in de zin dat voorzover op het terrein van verordeningen van de NOvAA en het NIVRA een overlap kan bestaan tussen de bevoegdheid van de Accountantskamer en de klachtencommissie een dergelijke overlap wordt voorkomen. Voor zover de Raad van oordeel is dat het wenselijk is de bevoegdheid van de Accountantskamer uit te breiden tot alle werkzaamheden van accountants die bepalend zijn voor het publiek vertrouwen in de beroepsgroep, houden wij vast aan de ingezette lijn op dit punt. Dit strookt ook met de gedachte dat de wetgever aangeeft wanneer hij exclusief een accountantsoordeel verlangt. De wetgever bepaalt de omvang van het domein van de wettelijke controles.

Klachten die betrekking hebben op werkzaamheden van accountants die ook door andere beroepsbeoefenaren worden verricht, zullen in eerste instantie via de klachtencommissie lopen. De voorzitters van de beroepsorganisaties kunnen zaken die de klachtencommissie behandeld heeft aan de Accountantskamer voorleggen in het geval het maatschappelijk vertrouwen dat in het accountantsberoep wordt gesteld in het geding is. Dit punt laatste punt is essentieel en voldoet materieel aan de ook door de leden van de PvdA-fractie voorgestane lijn waarin alle werkzaamheden van accountants die bepalend zijn voor het publiek vertrouwen in de beroepsgroep tot de bevoegdheid van de Accountantskamer hoort. Wij stellen ons derhalve op het standpunt dat van miskenning van de kritiek van de Raad geen sprake is. Op diverse punten is het advies van de Raad gevolgd en zijn het wetsvoorstel en de memorie van toelichting bijgesteld. Op het voornoemde punt volgt de regering een andere route dan de Raad, maar is ook hier wel sprake geweest van een nadere aanscherping. Aanpassing van het wetsvoorstel heeft plaatsgevonden naar aanleiding van het advies van de Raad daarnaast zal de nota van wijziging die gelijk met dit wetsvoorstel wordt uitgebracht verder aanpassingen van technische aard bevatten.

De leden van de fractie van de PvdA merken op dat het huidige tuchtrecht voor de privaatrechtelijke activiteiten van accountants een duidelijke link heeft met de publiekrechtelijke, wettelijk verankerde taken van accountants en de daarbij behorende rechtsgang. Deze leden vragen de regering welke toegevoegde waarde het onderhavige wetsvoorstel op dit punt biedt.

Ook in het onderhavige wetsvoorstel blijft voor wat betreft de niet wettelijke werkzaamheden van accountants een duidelijke link aanwezig met de wettelijk verankerde taken van accountants. Klachten ten aanzien van de privaatrechtelijke activiteiten van accountants zullen op grond van het onderhavige wetsvoorstel worden behandeld door de klachtencommissie. Het is mogelijk dat de zaak via de voorzitters van de NOvAA en het NIVRA aan de Accountantskamer wordt voorgelegd. De Accountantskamer oordeelt op deze wijze zowel over klachten inzake publiekrechtelijk wettelijk verankerde taken van accountants als over klachten inzake niet wettelijke activiteiten van accountants die tuchtwaardig zijn. Op deze wijze blijft het verband bestaan. Het huidige wetsvoorstel heeft als toegevoegde waarde dat via de regeling van de klachtencommissie niet meer alle klachten ten aanzien van accountants die betrekking hebben op privaatrechtelijke activiteiten van accountants direct aan de tuchtrechter worden voorgelegd. Immers het betreft vaak een ontevreden klant in een reguliere dienstverleningsrelatie. In een groot aantal van deze zaken zal geen sprake zijn van een algemeen belang dat met de klacht gemoeid is, maar veeleer een belang van de cliënt. In dergelijke gevallen biedt een klachtenprocedure een effectief middel om dergelijke klachten af te handelen en is de inzet van een via publieke middelen gefinancierde Accountantskamer niet aan de orde. Via de mogelijkheid om zaken die zijn behandeld door de klachtencommissie door te geleiden naar de Accountantskamer blijft de mogelijkheid bestaan om de tuchtrechter (de Accountantskamer) over een zaak te laten oordelen. Op deze wijze wordt een effectievere procedure geïntroduceerd die beter tegemoet komt aan de belangen van de klagers, onderscheid maakt tussen zaken waarbij een privaat- dan wel een algemeen belang in het geding is en de mogelijkheid tot tuchtrechtelijke sanctionering behoudt.

De leden van de fractie van de PvdA stellen dat het huidige tuchtrecht voor accountants verschillende mogelijkheden bevat tot het treffen van sancties. Het ontgaat deze leden op welke wijze in dit wetsvoorstel de effectieve sancties kunnen worden ingezet.

Het thans voorliggende wetsvoorstel stemt voor wat betreft de mogelijkheid tot het opleggen van tuchtrechtelijke sancties in grote mate overeen met het huidige tuchtrecht. Voor wat betreft het pakket van op te leggen sancties is aangesloten bij de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie 2004. Het gevolg hiervan is dat de Accountantskamer, anders dan de Raden van tucht, ook een geldboete kan opleggen. Op grond van het thans voorliggende wetsvoorstel blijft het mogelijk dat zaken aan de tuchtrechter worden voorgelegd. Dit kan direct in het geval het wettelijke en vrijwillige controles betreft en in andere gevallen na het doorlopen van de klachtenprocedure. De toepassing van de tuchtrechtelijke sancties door de Accountantskamer kan op gelijke wijze plaatsvinden als thans bij de Raden van tucht. Op deze wijze blijft de effectiviteit van de op te leggen tuchtrechtelijke sancties gewaarborgd.

De leden van de fractie van de PvdA vragen de regering, naar aanleiding van een brief van de Stichting Onderzoek bedrijfsinformatie, in te gaan op de vraag of het op grond van het wetsvoorstel onmogelijk wordt in beroep te gaan als een klacht wordt afgewezen. Voorts vragen deze leden of in het geval van vermeende valsheid in geschrifte of oplichting door accountants in het geheel geen klacht meer kan worden ingediend. Tot slot vragen deze leden of het wetsvoorstel negatieve gevolgen kan hebben voor de gevallen dat de rechterlijke macht met onjuiste accountantsrapporten misleid wordt c.q. kan worden.

Op grond van het wetsvoorstel zal het voor de voorzitters van het NIVRA en de NOvAA mogelijk zijn om een zaak die de klachtencommissie heeft afgehandeld voor de Accountantskamer te brengen. Dit kan in het geval de klachtencommissie de klacht gegrond, maar ook in het geval de klachtencommissie de klacht ongegrond heeft verklaard. Tegen uitspraken van de klachtencommissie staat als hiervoor reeds beschreven geen zelfstandig beroep open. Ook in gevallen waarbij sprake is van vermeende valsheid in geschrifte of oplichting kan een klacht worden ingediend. Het wetsvoorstel kent op dit punt geen bepaling die hierin aan de weg staat. Overigens staat in gevallen waarbij de accountant strafbare feiten begaat de strafrechtelijke weg open. Herhaald zij dat het tuchtrecht niet fungeert als vervanging van het strafrecht.

Anders dan de Stichting Onderzoek bedrijfsinformatie met de vraag lijkt te betogen heeft dit wetsvoorstel geen negatieve gevolgen voor gevallen waarbij de rechterlijke macht of anderen op grond van accountantsrapporten misleid worden. Met het onderhavige wetsvoorstel kunnen alle zaken die ook thans voor de tuchtrechter gebracht worden uiteindelijk voor de Accountantskamer komen. Een accountant van wie vast komt te staan dat hij via een accountantsrapport een rechterlijke instantie of een andere instantie heeft misleid, zal zich zowel op grond van de huidige wetgeving als op grond van dit wetsvoorstel dienen te verantwoorden.

De leden van de PvdA-fractie vragen of het mogelijk is het klachtrecht voor de private activiteiten van accountants vorm te geven conform het huidige tuchtrecht van de NOvAA en het NIVRA en welke aanpassingen van het onderhavige wetsvoorstel en eventuele andere wetten in dat geval nodig zijn. In dit verband vragen deze leden welke gevolgen het niet tijdig afronden van de behandeling van dit wetsvoorstel heeft voor de inwerkingtreding van de Wet toezicht accountantsorganisaties.

In lijn met de opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA, is de regering van mening dat het voorliggende wetsvoorstel nauwe samenhang vertoont met de Wta. De Minister van Financiën heeft tijdens de behandeling in de Eerste Kamer van de Wta aangegeven dat de inwerkingtreding van die wet wacht op het thans voorliggende wetsvoorstel. De

reden daarvoor is dat de principiële keuzen en hoofdlijnen voor het nieuwe tuchtrecht in de Wta zijn opgenomen. Het maakt daarvan een onmiskenbaar element uit. In dat kader acht de regering het van belang dat het thans voorliggende wetsvoorstel op zo kort mogelijke termijn van kracht wordt. Temeer omdat dit wetsvoorstel alleen uitvoering geeft en ook beoogt te geven – in meer procedurele zin – aan de in de Wta opgenomen hoofdlijnen voor het nieuwe tuchtrecht.

De inmiddels ook wel onder accountants gehoorde bezwaren dat de private activiteiten onvoldoende worden afgedekt door het tucht- en klachtenrecht, berusten naar onze opvatting voor een groot gedeelte op misverstanden over het nieuwe stelsel. Uit de hierboven gegeven antwoorden blijkt dat het systeem sluitend is en accountants kan en zal weren die de publieke taak van de accountant – in brede zin – bedreigen. Het om andere redenen dan de publieke functie van de accountant handhaven van het huidige tuchtrechtnamelijk het in stand laten van het huidige tuchtrecht voor de private activiteiten van accountants – brengt materieel een onwenselijke knip aan en continueert de status quo. Op dit punt is regering de principiële mening toegedaan dat handhaving van die status quo geen wenselijke situatie is noch richtinggevend kan zijn. Het leidt onder meer tot een kostbare duplicering van systemen; niet te rechtvaardigen verschillen met andere aanbieders van de bedoelde private activiteiten dan de leden van het NIVRA en de NOvAA en een voortdurende onduidelijkheid in de afbakening van activiteiten van accountants zoals neergelegd in de Wta. Wij voelen daarom niet voor een wijziging die het klachtrecht voor de private activiteiten van accountants vorm geeft conform het huidige tuchtrecht van de NOvAA en het NIVRA.

De bepalingen met betrekking tot de Raden van tucht zullen vervallen op het moment dat de Wta in werking treedt (en de wijzigingen daarin op de Wet RA en de Wet AA). Voor zover behoefte bestaat een zich hernieuwende discussie te voeren, is de regering de mening toegedaan dat deze in een breder verband dan de meer procedurele regels van het voorliggende wetsvoorstel zou moeten worden gevoerd. Daarmee zouden de al in het kader van de Wta gevoerde discussies herleven. Voor zover het gewenst is dat de personen die zitting hebben in de Raden van tucht klachten gaan behandelen kan dit worden bereikt door deze personen te benoemen in de klachtencommissie.

Artikelsgewijs

Artikel 9

De leden van de fractie van de VVD vragen welke waarde moet worden toegekend aan het opnemen van tuchtrechtelijke maatregelen in het register van het NIVRA en de NOvAA. Dit nu derden thans alleen kennis kunnen nemen van het register als zij aan het bestuur van NIVRA of NOvAA om inzage vragen. Schriftelijk kan enkel mededeling worden gedaan of een persoon als RA of AA staat ingeschreven en of de inschrijving tijdelijk is doorgehaald.

Wij achten het van belang dat in het register van de NOvAA en het NIVRA wordt bijgehouden welke tuchtrechtelijke maatregelen ten aanzien van accountants zijn opgelegd. Op dit moment is enkel kenbaar of een accountant in het register staat ingeschreven of wanneer de inschrijving is doorgehaald. Wij achten het van belang dat het voor het publiek kenbaar is of ten aanzien van een accountant een tuchtrechtelijke maatregel is opgelegd. Op deze wijze kan men bezien of men met een bepaalde accountant in zee zal gaan. Naar aanleiding van de opmerking van de leden van de fractie van de VVD en het nadere overleg met de NOvAA en het NIVRA is ons gebleken dat de bepaling omtrent de registratie van de opgelegde tuchtrechtelijke maatregelen dient te worden uitgewerkt. Dit punt wordt

meegenomen in de nota van wijziging die gelijktijdig met deze nota naar aanleiding van het verslag wordt uitgebracht.

Artikel 22

De leden van de fractie van de VVD stellen dat in artikel 22, eerste lid, geen termijn wordt gesteld aan het moment waarop de constatering van een overtreding heeft plaatsgevonden. Deze leden vragen de regering of het conform de regeling van de klachtenprocedure voor de hand ligt om ook in artikel 22 aan het moment van constatering een termijn te verbinden. Voorts merken deze leden op dat in artikel 22, derde lid, onder b, gesproken wordt van «integriteit en vakbekwaamheid aan het accountantsberoep» deze leden stellen voor dit te wijzigen in «integriteit en vakbekwaamheid van het accountantsberoep». Tot slot stellen deze leden voor de mogelijkheid voor de voorzitters van de NOvAA en het NIVRA een klacht in te dienen te beperken tot de leden van de eigen organisatie.

Het voorstel van de leden van de fractie van de VVD om een termijn te stellen aan het moment waarop de constatering van de overtreding heeft plaatsgevonden nemen wij over. Het is voor de betrokken accountant van belang dat hij in staat is op een zorgvuldige wijze verweer te voeren tegen de klacht die jegens hem wordt ingediend. Ook het voorstel van de leden van de fractie van de VVD de verschrijving in artikel 22, derde lid, onder b, aan te passen nemen wij over. Deze aanpassing wordt meegenomen in de nota van wijziging die gelijktijdig met deze nota naar aanleiding van het verslag wordt uitgebracht.

Het tuchtrecht van accountants heeft betrekking op alle accountants en maakt in die zin geen onderscheid tussen accountants die aangesloten zijn bij de NOvAA of het NIVRA. In dit verband achten wij het niet bezwaarlijk dat zowel de voorzitter van de NOvAA als de voorzitter van het NIVRA jegens alle accountants die de normen overtreden gerechtigd zijn een klacht in te dienen bij de Accountantskamer. Voorzover de voorzitters van beide beroepsorganisaties van oordeel zijn dat het passend is een onderlinge verdeling te maken omtrent wie ten aanzien van een bepaalde categorie accountants een klacht indient, biedt de wet alle ruimte hier in de praktijk afspraken over te maken. In dat verband achten wij de bijstelling van deze wettelijke bepaling niet noodzakelijk.

Artikel 24

De leden van de fractie van de VVD vragen de regering een toelichting te geven of de regering de benaming «externe accountant» als een titelaanduiding ziet nu deze term in de toelichting bij artikel 24 gebruikt wordt naast de termen registeraccountant en Accountant-Administratieconsulent.

Bij de mondelinge behandeling van de Wta is naar aanleiding van vragen van verschillende fracties stilgestaan bij de vraag of de benaming externe accountant als een titelaanduiding kan worden beschouwd. In reactie hierop is gesteld dat de accountantswetgeving slechts twee titels kent te weten de titel RA en de titel AA. De benaming externe accountant is geen titel. De reden deze term op te nemen is dat de mogelijkheid bestaat dat – op grond van artikel 28 van de Wta – in de toekomst ook andere beroepsbeoefenaren dan enkel registeraccountants of Accountants-Administratieconsulenten als externe accountant zouden kunnen gaan optreden. Via het opnemen van de term externe accountant wordt hierop geanticipeerd. Hiermee is niet beoogd deze term als titel aan te duiden.

Artikel 26

De leden van de fractie van de VVD vragen of het niet voor de hand ligt dat de oproeptermijn voor het verschijnen voor de Accountantskamer niet op tien weken wordt gesteld na het aanhangig maken van de klacht. Voorts vragen deze leden of de bepaling dat de oproeping vergezeld gaat van alle op de zaak betrekking hebbende stukken niet overbodig is nu deze stukken op grond van de procedure genoemd in artikel 25 reeds in het bezit zijn van partijen.

Op grond van artikel 25 beschikt de Accountantskamer over de bevoegdheid de betrokken accountant om een schriftelijke reactie te vragen naar aanleiding van een ingediende klacht. Op grond van hetzelfde artikel kan de Accountantskamer de klager in de gelegenheid stellen te reageren op de reactie van de betrokken accountant. Tot slot kan de Accountantskamer de betrokken accountant nog eenmaal de mogelijkheid geven te reageren op de reactie van de betrokken accountant. Het betreft een bevoegdheid van de Accountantskamer deze mogelijkheden te bieden. Dit behoeft derhalve niet. Indien de Accountantskamer gebruik maakt van voornoemde bevoegdheden dan bevat artikel 26 in het eerste lid een bepaling op grond waarvan de oproepingstermijn verlengd wordt met de periode waarmee de termijn van acht weken overschreden is. Indien de Accountantskamer geen gebruik maakt van de in artikel 25 opgenomen bevoegdheden volstaat een termijn van acht weken voor oproeping. Indien in alle gevallen een termijn van tien weken zou worden gehanteerd dan zal de termijn voor oproeping in een aantal gevallen nodeloos lang zijn.

Het is voor de accountant ten aanzien van wie bij de Accountantskamer geklaagd wordt van belang dat hij over alle stukken beschikt die op de klacht betrekking hebben. De procedure zoals opgenomen in artikel 25 betreft een optionele procedure voor de Accountantskamer. Zoals hiervoor is aangegeven hoeft de Accountantskamer geen gebruik te maken van deze procedure indien de Accountantskamer daar geen reden voor aanwezig acht. In het geval de Accountantskamer geen gebruik maakt van de bevoegdheden als opgenomen in artikel 25 zou bij het schrappen van artikel 26, derde lid, een bepaling ontbreken op grond waarvan de betrokken accountant de voor zijn verdediging noodzakelijke stukken ontvangt.

Artikel 30

De leden van de fractie van de VVD vragen op welke wijze de Accountantskamer instemming van de AFM, de NOvAA of het NIVRA gaat verwerven indien ten aanzien van een klacht besloten wordt deze verder te behandelen als ware deze afkomstig van de AFM, de NOvAA of het NIVRA.

De situatie kan zich in de praktijk voordoen dat een klager om hem move-rende redenen besluit een klacht in te trekken die hij bij de Accountantskamer heeft ingediend. Wanneer de Accountantskamer de klacht reeds in behandeling heeft genomen kan de situatie zich voordoen dat de Accountantskamer tot het oordeel komt dat het gezien het algemeen belang wenselijk is dat de zaak verder wordt behandeld. Wanneer de Accountantskamer besluit dat een klacht in het kader van het algemeen belang verder wordt behandeld, als ware deze ingediend door een van voornoemde organisaties, is instemming niet vereist. De Accountantskamer draagt deze organisaties op deze behandeling op zich te nemen. Wij achten een dergelijke constructie passend bij de rol die AFM, de NOvAA en het NIVRA in het maatschappelijk verkeer vervullen.

Artikel 38

De leden van de fractie van de VVD stellen dat in artikel 38 ten onrechte niet geregeld is aan welke eisen een uitspraak van de Accountantskamer moet voldoen indien deze een klacht ongegrond acht. Verder is het deze leden niet duidelijk waarom de uitspraak in het geval van een ongegronde klacht niet in het openbaar hoeft te worden uitgesproken.

Met de leden van de fractie van de VVD delen wij de gedachte dat het gewenst is dat een uitspraak van de Accountantskamer waarbij een klacht ongegrond wordt verklaard aan bepaalde eisen voldoet. Daarbij is het ook gewenst dat de uitspraak van een ongegronde klacht in het openbaar plaatsvindt. Beide punten worden via een aanpassing van artikel 38 in de bijgevoegde nota van wijziging geregeld.

Artikel 39

De leden van de fractie van de VVD vragen waarom de voorzitter van de Accountantskamer niet over de mogelijkheid beschikt een zaak zonder zitting af te doen indien hij van oordeel is dat de zaak ongegrond is of om te bepalen dat de zaak gegrond moet worden verklaard, maar geen straf moet worden opgelegd.

Bij het bepalen van de tuchtrechtelijke sancties is de systematiek van de Wet tuchtspraak bedrijfsorganisatie 2004 gevolgd. Deze wet voorziet niet in de mogelijkheid van het gegrond verklaren van een klacht zonder oplegging van straf. In artikel 39 wordt deze systematiek gevolgd. Met de leden van de fractie van de VVD zijn wij het eens dat het passend is dat de voorzitter van de Accountantskamer over de mogelijkheid beschikt een zaak zonder zitting af te doen indien hij van oordeel is dat een zaak ongegrond is. Deze wijziging wordt meegenomen in de nota van wijziging die bij deze nota naar aanleiding van het verslag wordt uitgebracht.

Artikel 41

De leden van de fractie van de VVD vragen op welke wijze de externe accountant bezwaar kan aantekenen tegen een tijdelijke doorhaling in de zin van artikel 41, eerste lid. Voorts vragen deze leden waarom een veroordeling van een externe accountant automatisch tot gevolg moet hebben dat een eventuele betrekking bij de NOvAA of het NIVRA verloren gaat. Tot slot merken deze leden op dat in de wetten AA en RA reeds een bepaling is opgenomen op grond waarvan de titel AA of RA bij doorhaling vervalt. In dit verband stellen deze leden voor de bepaling omtrent het verval van de titel in het onderhavige wetsvoorstel te schrappen.

Op de mogelijkheid beroep in te stellen tegen de tijdelijke doorhaling is in het voorgaande in antwoord op een vraag van de leden van de fractie van het CDA reeds ingegaan. De bepaling omtrent het verval van de titel en de gevolgen die hieraan verbonden zijn, zijn zoals de leden van de fractie van de VVD opmerken eveneens opgenomen in de beide accountantswetten. Nadere bestudering heeft ons tot het oordeel gebracht dat de bepaling in het thans voorliggende wetsvoorstel, voor zover deze op hetzelfde betrekking heeft, kan vervallen. Via de nota van wijziging wordt hierin voorzien.

Artikel 44

De leden van de VVD-fractie vragen de regering of het zo kan zijn dat de periode van de tijdelijke doorhaling van de inschrijving te lang kan duren wanneer de Accountantskamer deze maatregel heeft opgelegd en het

College van beroep voor het bedrijfsleven de duur van deze maatregel niet kan meenemen bij het opleggen van dezelfde maatregel.

Wij delen de gedachte van de leden van de fractie van de VVD dat het wenselijk is te voorzien in de mogelijkheid dat het College van Beroep voor het bedrijfsleven bij het opleggen van de maatregel van tijdelijke doorhaling rekening kan houden met de een tijdelijke doorhaling die de Accountantskamer bij wijze van voorziening heeft getroffen. Dit punt wordt meegenomen in de nota van wijziging die tegelijk met deze nota naar aanleiding van het verslag wordt uitgebracht.

De Minister van Justitie,
J. P. H. Donner

De Minister van Financiën,
G. Zalm